

В цілому, погляди В.А.Сухомлинського відповідають сучасній парадигмі особистісно-орієнтованого навчання та виховання, ідеям гуманізму, демократизації, індивідуалізації та диференціації процесу шкільного навчання та виховання. На наш погляд, все це може бути використано в практичній діяльності сучасних навчально-виховних закладів.

Ідеї педагога екстраполювалися в виховне поле світової цивілізації, вони актуальні та несуть гуманний, демократичний, національний та загальнолюдський характер.

Список використаної літератури:

1. Сухомлинський В. А. Вибрані твори : в 5 т. / В. А. Сухомлинський. – Т. 3. – К., 1979. – 710 с.
2. Сухомлинський В. А. Вибрані твори : в 5 т. / В. А. Сухомлинський. – Т. 1. – К., 1979. – 686 с.
3. Сухомлинський В. А. Вибрані твори : в 5 т. / В. А. Сухомлинський. – Т. 2. – К., 1979. – 718 с.
4. Ликов В. Н. Народна мудрість педагогіки В. О. Сухомлинського : [моногр.] / В. Н. Ликов. – Кіровоград, 2003. – 212 с.
5. Сухомлинський В. О. Народний учитель / В. О. Сухомлинський // Вибр. твори : в 5-ти т. – К. : Рад. школа, 1977. – Т. 5. – С. 255.
6. Бондар Л. Методологічна основа гуманістичних ідей духовності в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського / Людмила Бондар // Рідна школа. – 2006. – № 9. – С. 11–13.
7. Бондар Л. Запитання навчання і виховання в поглядах К. Ушинського і В. Сухомлинського / Людмила Бондар // Рідна школа. – 2008. – № 9. – С. 8–12.

Анотація

А.І.Ляліна, З.В.Андреева

Ідеї гуманізму в педагогічній спадщині В.О.Сухомлинського

Автором зроблено аналіз педагогічної спадщини В.О.Сухомлинського, на основі чого простежується внесок педагога в розвиток гуманістичного напрямку в педагогічну науку. У статті розкрито низку новаторських ідей, які В.О.Сухомлинський використовував у вихованні гуманної особистості.

Ключові слова: гуманізм, вихованець, жалість, співчуття, емоційна сфера, гуманістичні ідеї.

Summary

A.I.Lyalina, Z.V.Andreeva

The Ideas of Humanism in Pedagogical Heritage of V.O.Sukhomlyns'kyi

The author made analysis of pedagogical heritage of V.O.Sukhomlyns'kyi. We can see the contribution of the pedagogical into the development of humanistic direction in pedagogical science. A lot of innovative ideas, which V.O.Sukhomlyns'kyi used in education of person's humanity, are revealed in the article.

Key words: humanism, pupil, compation, sympathy, emotional sphere, ideas of humanism.

Дата надходження статті: „26” березня 2012 р.

УДК 378.147

Т.В.МАНДРИКО,
викладач
(м.Лебедин)

Модульна організація вивчення курсу „Психологія” у ВНЗ I-II рівня акредитації

У статті розглядається можливість застосування модульного вивчення курсу „Психологія” та його переваги над традиційною системою вивчення.

Ключові слова: психологічна компетентність, модуль, поточний контроль, підсумковий контроль.

Постановка проблеми в загальному вигляді... На сьогоднішній день Україна чітко визначилася зі своїми освітніми орієнтирами: входження в освітній і науковий простір Європи, здійснення модернізації освітньої діяльності в контексті європейських вимог, практичне втілення ідей Болонської конвенції, а це в свою чергу вимагає професійно підготовленого кадрового забезпечення. Останнє, в свою чергу, зумовлює реформування системи освіти, посилення інноваційних трансформацій, організації навчально-виховної діяльності з орієнтацією на особистість, на створення належних умов для розвитку та самореалізації всіх суб'єктів педагогічного процесу. Тому цілком закономірно, що в Законі України „Про освіту”, „Національній доктрині розвитку освіти України у XXI ст.” та інших офіційно-нормативних документах держави підкреслюється необхідність підготовки конкурентоспроможного фахівця, який повинен мати високий рівень професійної компетентності та бути мобільним на ринку праці [3].

Аналіз досліджень і публікацій... Слід зазначити, що проблема формування конкурентоспроможного фахівця ще не стала предметом комплексного дослідження філософії, соціології, психології та педагогіки в цілому. Проте актуальність її може засвідчити перелік напрямів досліджень: впровадження основ професійної підготовки (О.О.Абдуліна, Ф.М.Гоноболін, О.І.Щербаков, В.О.Сластьонін та ін.); формування педагогічної майстерності майбутніх учителів (А.М.Алексюк,

В.І.Бондар, І.А.Зязюн, О.Г.Мороз, М.М.Поташник, В.Ф.Паламарчук та ін.); теоретико-методологічні основи підготовки вчителів у педагогічних навчальних закладах (Н.В.Воскресенська, А.Ф.Лисенко, Н.Б.Максименко, Б.М.Шиян та ін.); професійно-педагогічна підготовка студентів педагогічних вузів до використання нових технологій навчання (О.О.Горська, Т.А.Алексєнко, Н.І.Клокар, М.П.Лиценко, Л.Ф.Панченко, О.М.Пехота та ін.); формування творчої особистості вчителя в процесі вузівської професійної підготовки (Д.Г.Іванова, М.В.Кічук, С.В.Сисєєва та ін.); психолого-педагогічна та методична підготовка (К.Б. Авраменко, Н.М. Дем'яненко, О.І.Пономарьова, Л.О.Хомич та ін.) тощо.

Все це, а також нова парадигма початкової школи, яка представлена у вигляді державних стандартів та запитів суспільства до індивіда, здатного до самореалізації, і являє собою той поштовх, який виокремив проблему нового підходу до психологічної підготовки студентів вузу I рівня акредитації – майбутнього учителя початкової школи – нашого випускника. Критерієм є рівень психологічної компетентності майбутнього вчителя-класовода, яка в освітньо-кваліфікаційній характеристиці представлена у вигляді комплексних, інтегрованих умінь, підпорядкованих системі типових задач професійної діяльності відповідно до виробничих функцій спеціаліста.

Формулювання цілей статті... **Мета статті** полягає у обґрунтуванні можливостей модульної організації вивчення курсу „Психологія” у ВНЗ I-II рівня акредитації.

Виклад основного матеріалу... В Україні запроваджується інноваційна спрямованість на модернізацію освіти відповідно до вимог сьогодення. Інноваційні процеси спрямовані на пошук нових змісту та технологій навчання і виховання, управління. У сучасній науці поняття „інновація” розглядається як процес створення, поширення й використання нових засобів для розв'язання педагогічних проблем [6], „результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різноманітних проблем” [5, с.47], „процес оновлення чи вдосконалення теорії і практики освіти, який оптимізує досягнення її мети” [1, с.132]. Звідси, ми, викладачі, повинні знати тенденції інноваційних змін в системі сучасної освіти, розуміти суть педагогічної технології, володіти інтерактивними формами і методами навчання, критеріями технологічності, цілепокладання, проектування, діагностування, розвинених дидактичних, рефлексивних, проектувальних, діалогічних умінь [4].

Це надзвичайно важливо для забезпечення високоякісної психологічної підготовки сучасного вчителя початкових класів. Аналіз галузевих стандартів за спеціальністю „Початкова освіта” засвідчує, що курс „Психологія” – це базова дисципліна у професійній підготовці. На його вивчення відводиться 72 години аудиторної і 32 години самостійної роботи. Весь курс навчального предмета розподілено на 7 блоків: ПН.47 – 8 год., ПН.48 – 6 год., ПН.49 – 32 год., ПН.50 – 8 год., ПН.51 – 14 год., ПН.52 – 28 год., ПН.53 – 12 год. Кожний блок включає декілька модулів. Наприклад, блок ПН.47 включає 4 змістові модулі: 1) Предмет психології, її завдання; 2) Методи психологічних досліджень; 3) Мозок і психіка; 4) Розвиток психіки та свідомості. А блок ПН.51 – 3 змістові модулі: 1) Темперамент; 2) Характер; 3) Здібності.

У наказі Міністерства освіти і науки №285 зі змінами і доповненнями (розпорядження МОН України від 5 березня 2001 року №28-Р) подано тлумачення понять: модуль – задокументована, завершена частина освітньо-професійної програми (навчальна дисципліна, практика), яка реалізується відповідними формами навчального процесу; змістовий модуль (вказується, що його назва формулюється як назва теми навчальної дисципліни і дається його визначення) – це система навчальних елементів, поєднаних за ознакою відповідності певному навчальному об'єкту; заліковий модуль – одиниця вимірювання навчального навантаження, що необхідна для засвоєння змістового модуля або блока змістових модулів.

Перехід до модульної системи вивчення курсу передбачає виконання викладачем таких завдань:

1. Виокремлення з навчальної програми тем, розділів різного рівня складності для самоосвітньої діяльності, за допомогою яких можна використати прийоми самостійного пошуку проблем, знання для вирішення поставлених завдань, формування різнохарактерних питань: уточнювальних, на відтворення, розуміння, на розкриття ідей, способу досягнення результатів, що спонукають студента до пошуку, творчості тощо.

2. Добір системи завдань з метою формування самоосвітніх навичок за принципом випереджаючого навчання.

3. Добір завдань для складання логічних ланцюжків, систематизації предметної інформації у вигляді таблиць, схем, графіків тощо.

4. Добір інтерактивних технологій, методів навчання, спрямованих на створення умов для здійснення рефлексії.

Орієнтуючись на логічну завершеність матеріалу у модулі та змістовні зв'язки між окремими модулями, ми внесли корективи у робочу програму з психології, створили комплекси інформаційно-методичного забезпечення до кожного модуля. В кабінеті психології, на нашу думку, такі комплекси вкрай необхідні. Включаючи в себе план-партитуру модуля, методичні рекомендації до вивчення матеріалу модуля, апарат засвоєння, апарат організації самостійної роботи студентів, апарат корекції,

контролю та самоконтролю, бібліографію, він служить опорою у роботі як викладача, так і студента. Комплекс інформаційно-методичного забезпечення дає більше можливостей для використання різних форм і методів активізації пізнавальної діяльності студентів, контролю якості засвоєння курсу.

Позитивним є також і той факт, що студент має всі умови для самоперевірки з тих чи інших змістових модулів, з кожного модуля, з усього курсу. А це дає змогу студенту оцінювати власний рівень підготовки, здійснювати корекцію власної самостійної роботи, одержуючи позитив від навчання.

Наш досвід переконує, що модульний підхід до вивчення предмета, не підмінюючи традиційної системи навчання, робить організацію навчального процесу гнучкішою, об'єктивнішою, а студента перетворює на суб'єкта навчального процесу. Ми практикуємо сучасні методи активізації навчально-пізнавальної діяльності – ділові ігри, дискусії, моделювання ситуації, мікро-тренінги, креативні завдання з використанням комп'ютерних презентацій тощо. Викладачами розпочата робота по створенню мультимедійних лекційних демонстрацій, що дозволяє їм проводити більш різноманітні і більш інформаційні лекції, ніж при класичному методі викладання. Сполучення графіки, двомірної і тривимірної анімації і звуку дозволяє передавати студентам максимальну кількість інформації за більш короткий час. За цих обставин у студентів розвиваються і формуються такі необхідні якості як самостійність, ініціативність, упевненість у собі, творчий стиль діяльності, ерудиція, ділова активність тощо.

Знання студентів з предмета оцінюються при поточному і підсумковому контролі через опитування, оцінку відповідей за тестами, семестрову контрольну роботу та іспит. Поточний контроль передбачає перевірку розумінні засвоєння студентом вивченого матеріалу. Об'єктом поточного контролю є систематичність та активність роботи студентів при вивченні програмового матеріалу на лекціях, семінарських та практичних заняттях, при виконанні самостійної роботи, відповідей на контрольні запитання. Письмова робота є завершальним етапом оцінки знань з кожного модуля. Студенти, які мають відмінні та добрі оцінки, рішенням циклової комісії звільняються від іспиту.

Висновки... Зміст і технології вивчення психології повинні формувати в студентів потребу у самоосвіті, обумовлювати необхідність самопізнання з метою розвитку позитивної професійної Я-концепції, яка стимулює розвиток всіх підструктур особистості майбутнього вчителя-початківця. Ефективне засвоєння змісту психології повинно, на наше переконання, відбуватися в умовах інноваційного підходу до опанування змістом загальнокультурної та професійно-предметної підготовки, разом з тим виникає багато питань, пов'язаних із організацією, керівництвом та обліком самостійної роботи студентів, навички якої у випускників основної школи досить слабкі; великою кількістю часу, що йде на складання тестів, недостатність відповідного устаткування тощо. Циклова комісія викладачів шкільної педагогіки та психології планує у перспективі вивчити роботу з цього питання в Центральному регіоні, для якого наш навчальний заклад є базовим.

Список використаних джерел та літератури:

1. Гончаров С. М. Вища освіта України і Болонський процес / Гончаров С. М., Мошинський В. С. – Рівне : НУВГП, 2005. – 142 с.
2. Зубрицька М. Конфігурація гуманітарної складової стандартів вищої освіти: нова парадигма / М. Зубрицька // Моделі гармонізації національних і міжнародних стандартів освіти у контексті Болонського процесу : матеріали міжнародного семінару 27-28 травня 2004 р. – Львів : Літопис, 2004. – с. 59–66.
3. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002. – № 33. – С. 4–6.
4. Нічуювська Л. Проектне бачення процесу формування конкурентоспроможної особистості: психологічний аспект / Л. Нічуювська // Імідж сучасного педагога. – 2008. – № 7–8. – С. 68–71.
5. Освіта в Україні. Нормативна база. – К. : КТН, АТІКА, 2004. – 492 с.
6. Покровська Л. Інноваційні підходи в підвищенні професійної компетентності сучасного вчителя / Л. Покровська // Імідж сучасного педагога. – 2008. – № 7–8. – С. 41–43.
7. Цимбалюк І. М. Загальна психологія. Модульно-рейтенговий курс для студентів вищих навчальних закладів / Цимбалюк І. М., Яницька О. Ю. – К. : ВД „Професіонал”, 2004. – 304 с.

Анотація

Т.В.Мандрико

Модульная организация изучения курса „Психология” в ВУЗе I-II уровня аккредитации

В статье рассматривается возможность использования модульного изучения курса „Психология” и его преимущество над традиционной системой изучения.

Ключевые слова: *психологическая компетентность, модуль, текущий контроль, итоговый контроль.*

Summary

T.V.Mandryko

Modul Organization of Learning the Course of „Psychology” in Higher Educational Establishments of I-II Levels of Accreditation

Opportunity of using module learning of the course „Psychology” and its advantages over traditional system of studying is studied in the article.

Key words: *psychological competence, module, torrential control, summing up control.*

Дата надходження статті: „17” серпня 2011 р.